

Bruxelles, 5.2.2019.
COM(2019) 50 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**o djelovanju Uredbe (EU) br. 1337/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca
2011. o europskoj statistici o trajnim nasadima**

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o djelovanju Uredbe (EU) br. 1337/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o europskoj statistici o trajnim nasadima

1. KONTEKST

Uredba (EU) br. 1337/2011 („Uredba”) o europskoj statistici o trajnim nasadima¹ stupila je na snagu 1. siječnja 2012. Njome su stavljena izvan snage dva pravna akta: Uredba Vijeća (EEZ) br. 357/79 od 5. veljače 1979. o statističkim mjerenjima područja pod vinogradima² i Direktiva 2001/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2001. o statističkim istraživanjima koja države članice trebaju provesti s ciljem određivanja proizvodnog potencijala plantaža određenih vrsta voćaka³. Uredba (EU) br. 1337/2011 obuhvaća dva prikupljanja strukturnih podataka o trajnim nasadima:

- prikupljanje podataka o voćnjacima koji se odnose na stabla jabuke, kruške, breskve, nektarine, naranče, limuna, malih agruma i masline te vinovu lozu za stolno grožđe; i
- prikupljanje podataka o vinogradima u kojima se uzgaja grožđe za vino, grožđice i grožđe dvostruke namjene.

Dosad su organizirana tri prikupljanja podataka: dva o voćnjacima (2012. i 2017.) i jedno o vinogradima (2015.).

U članku 13. Uredbe utvrđeno je sljedeće: „do 31. prosinca 2018. i potom svakih pet godina, Komisija revidira djelovanje ove Uredbe. U okviru te revizije Komisija procjenjuje potrebu prikupljanja svih podataka navedenih u članku 4. Ako Komisija smatra da neki od tih podataka više nisu potrebni, ona je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 11. kojima se brišu određeni podaci iz priloga I. i II.”.

U ovom izvješću sažeto su prikazani glavni rezultati revizije djelovanja Uredbe. Odnosi se na europsku strategiju za poljoprivrednu statistiku 2020. koju je na 27. sjednici 19. studenoga 2015. odobrio Odbor za europski statistički sustav te donosi nov pravni okvir za strukturne statistike o trajnim nasadima kojim se stavlja izvan snage Uredba (EU) br. 1337/2011, čije je djelovanje predmet ovog izvješća.

¹ Uredba (EU) br. 1337/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o europskoj statistici o trajnim nasadima i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 357/79 i Direktive 2001/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (Tekst značajan za EGP), SL L 347, 30.12.2011., str. 7.

² Uredba Vijeća (EEZ) br. 357/79 od 5. veljače 1979. o statističkim mjerenjima područja pod vinogradima, SL L 54, 5.3.1979., str. 124.

³ Direktiva 2001/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2001. o statističkim istraživanjima koja države članice trebaju provesti s ciljem određivanja proizvodnog potencijala plantaža određenih vrsta voćaka, SL L 13, 16.1.2002., str. 21.

2. GLAVNI NALAZI I OCJENA

Na temelju iskustva tijekom prikupljanja podataka o voćnjacima 2012. i 2017. te o vinogradima 2015., povratnih informacija s različitih sastanaka stručnih skupina⁴ i izvješća država članica o kvaliteti čini se da je provedba Uredbe (EU) br. 1337/2011 u određenoj mjeri problematična. U proteklom su se desetljeću promijenile i potrebe korisnika.

2.1. Problemi pri prikupljanju podataka

Na temelju analize podataka i izvješća o kvaliteti jasno je da u prikupljanju podataka o voćnjacima i vinogradima postoje određeni problemi.

2.1.1. Prikupljanje podataka o voćnjacima

Iz usporedbe tabličnog prikaza varijabli podataka proizlaze dva zaključka (skupina vrsta, boja voća, vrijeme berbe, starost, gustoća). Prvo, države članice moraju primijeniti vrlo visoku stopu uzorkovanja. U zemljama bez registra voćnjaka prosječna stopa uzorkovanja bila je vrlo visoka – 54 %. Stoga se u pet od njih moralo organizirati popisivanje radi prikupljanja podataka o voćnjacima. Drugo, zbog detaljne raščlambe prikupljanje podataka skupo je i dugotrajno. Prosječni trošak prikupljanja podataka o voćnjacima (po referentnoj godini) iznosi približno 220 000 EUR po zemlji, a raspon je od 2500 EUR do 900 000 EUR. Uloženi rad u statističkim tijelima kreće se od 0,1 ekvivalenta punog radnog vremena do 6,2 ekvivalenta punog radnog vremena. Vrlo je veliko i opterećenje ispitanika zbog velikih uzoraka i dugih upitnika za koje je potrebno mnogo mjerenja površine.

Veliko ulaganje na nacionalnoj razini u prikupljanje vrlo detaljnih podataka nažalost ne donosi potpunu korist korisnicima podataka jer se neki podaci ne mogu objaviti zbog statističke povjerljivosti.

Skupine vrsta koje su navedene u Prilogu I. Uredbi, posebno jabuke i kruške, ne odražavaju dobro rasprostranjenost skupina vrsta u EU-u. Čak 34 % površina pokrivenih stablima desertne jabuke razvrstano je u skupinu „Ostalo”, a stablima kruške 18 %. Problem je još veći u nekim zemljama sjeverne i istočne Europe, u kojima gotovo svi voćnjaci pripadaju razredu „Ostalo”.

Teško je prikupiti dobrovoljne podatke o stablima jabuke, kruške i breskve zasađenima za industrijsku preradu jer u mnogim slučajevima odluka poljoprivrednika o tome hoće li te godine voće prodavati za industrijsku preradu ili za potrošnju više ovisi o vremenskim uvjetima,

⁴ Sastanci radne skupine za statistiku nasada (2012.–2017.), stalnog odbora za poljoprivrednu statistiku (do 2014.) i skupine direktora za poljoprivrednu statistiku (od 2015.).

uvjetima na tržištu i aspektima kvalitete nego o sorti voćke.

2.1.2. Prikupljanje podataka o vinogradima

Člankom 3. stavkom 4. Uredbe određuje se da se podaci o grožđu koje nije stolno grožđe (Prilog II. Uredbi) „dostavljaju na temelju raspoloživih podataka iz registra vinograda koji se vodi u skladu s člankom 185.a Uredbe (EZ) br. 1234/2007 za sva poljoprivredna gospodarstva uključena u ovaj registar kako je određeno člankom 3. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EZ) br. 436/2009.”. Obvezna povezanost registra vinograda i prikupljanja podataka o vinogradima na temelju Uredbe problem je u nekoliko država članica jer registar nije uvijek ažuriran i ne sadržava sve varijable navedene u Uredbi. Obveza uporabe registra kao jedinog izvora podataka problematična je i u smislu Kodeksa prakse europske statistike⁵. Razlog je tome činjenica da se u članku 6. stavku 2. navodi da bi se statistički izvori trebali birati na temelju statističkih razmatranja, a u članku 12.1. zahtijeva se da se izvori podataka redovito ocjenjuju i potvrđuju.

2.2. Potrebe korisnika

Nakon savjetovanja s predmetnim glavnim upravama potvrđeno je da Komisija mora raspolagati točnim podacima o proizvodnom potencijalu plantaža određenih vrsta trajnih nasada u EU-u. Kako bi se zajednička poljoprivredna politika pravilno provodila, Komisija zahtijeva da se redovito dostavljaju podaci o trajnim nasadima. Međutim, analiza je podataka pokazala da se za smanjenje opterećenja, posebno pri prikupljanju podataka o voćnjacima, mogu poduzeti važne mjere.

⁵ Kodeks prakse europske statistike za nacionalna statistička tijela i Eurostat (statističko tijelo EU-a) koji je 16. studenoga 2017. potvrdio Odbor za Europski statistički sustav: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8971242/KS-02-18-142-EN-N.pdf/e7f85f07-91db-4312-8118-f729c75878c7> (samo na engleskom jeziku).

Sljedeće varijable više nisu potrebne kao dio strukturnih statističkih podataka koji se dostavljaju radi praćenja politike:

- skupine vrsta za jabuke i kruške;
- boja voća za breskve, nektarine i stolno grožđe; te
- vrijeme berbe za breskve, nektarine, marelice, naranče i male agrume.

Osim toga, više nije potreban usporedni tablični prikaz varijabli koje se upotrebljavaju za starost i gustoću, ali se one mogu prikupljati odvojeno. Učestalost prikupljanja podataka može biti svakih šest do sedam godina jer je struktura voćnjaka i vinograda relativno stabilna. Na temelju ove Uredbe države članice koje uzgajaju vinovu lozu na površini od najmanje 500 ha morale su provesti prikupljanje podataka. Za voćnjake je prag na nacionalnoj razini bio 1000 ha za svaku pojedinu vrstu voćke. Kako bi se prag uskladio s drugim mjerama i registrima u sektoru vina, trebao bi iznositi 1000 ha i za vinograde.

Za potrebe politike podaci trebaju bolje predstavljati regionalna područja. U skladu s Uredbom podaci o voćnjacima prikupljani su na razini NUTS 1⁶, a podaci o vinogradima za proizvodnju vina na razini NUTS 2. Budući da su ti podaci važni za analizu regionalnog potencijala voćnjaka i vinograda u kontekstu upravljanja tržištem i u slučaju krize, sve strukturne podatke o voćnjacima i vinogradima potrebno je prikupiti na razini NUTS 2.

3. EUROPSKA STRATEGIJA ZA POLJOPRIVREDNU STATISTIKU 2020. I NOVA GENERACIJA POLJOPRIVREDNIH STATISTIKA: UČINAK NA UREDBU (EU) br. 1337/2011

U pripremi „Strategije za poljoprivrednu statistiku do 2020. i poslije”⁷ Eurostat od 2014. intenzivno surađuje s korisnicima podataka (uglavnom drugim službama Komisije i institucijama EU-a) i nacionalnim zavodima za statistiku. Cilj je strategije za poljoprivrednu statistiku sljedeći:

- učinkovito izraditi statističke podatke koji zadovoljavaju potrebe korisnika;
- ne povećavati previše opterećenje ispitanika i statističkih sustava, a povećati dostupnost statističkih podataka;
- poboljšati dosljednost poddomena poljoprivredne statistike;
- pojasniti i pojednostavniti koncepte i definicije;
- poboljšati kvalitetu poljoprivrednih statistika; te

⁶

Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku

⁷

Radni dokument službi Komisije o procjeni učinka priložen strategiji za poljoprivrednu statistiku do 2020. i poslije te potencijalni zakonodavni scenariji
SWD/2016/0430 final — 2016/0389 (COD),
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016SC0430> (samo na engleskom jeziku).

- poboljšati integraciju statističkih podataka o poljoprivredi, šumarstvu, uporabi zemljišta i okolišu.

Faza provedbe strategije započela je 2015. nakon što ju je odobrio Odbor za europski statistički sustav. U procjeni učinka smatralo se da strategija provedbe u dva koraka najbolje odgovara potrebama statističkog sustava i korisnika podataka.

- Prvi je korak Okvirna uredba o integriranoj statistici na razini poljoprivrednih gospodarstava (IFS), koja obuhvaća istraživanje o strukturi poljoprivrednih gospodarstava trenutačno obuhvaćeno Uredbom o istraživanjima na poljoprivrednim gospodarstvima⁸, statističkim podacima o strukturi voćnjaka i vinograda na temelju Uredbe (EU) br. 1337/2011 i nekim poljoprivredno-okolišnim pokazateljima. Prikupljanje strukturnih podataka o voćnjacima i vinogradima provest će se u okviru modula voćnjaka i vinograda iz Uredbe 2018/1091 (Uredba o IFS-u)⁹, donesene 18. srpnja 2018. Uredba Vijeća (EU) br. 1337/2011 stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2022.
- Drugi je korak uredba SAIO (statistike proizvodnih sredstava i gotovih proizvoda) koja, među ostalim, obuhvaća proizvodnju usjeva i bilance usjeva.

Moduli voćnjaka i vinograda na temelju Uredbe o IFS-u sadržavat će manje detaljne podatke o svojstvima usjeva, ali će se podaci dostavljati Eurostatu kao mikropodaci povezani s osnovnim podacima o poljoprivrednom gospodarstvu. To omogućuje fleksibilnije korištenje podacima i bolju usklađenost s potrebama korisnika. Mikropodaci omogućuju tabličnu usporedbu koja pokazuje koja vrsta poljoprivrednika uzgaja razne vrste trajnih nasada i način na koji ti poljoprivrednici rade (npr. dob, obrazovanje i osposobljenost, ostale poljoprivredne aktivnosti, ostale dohodovne aktivnosti, nalaze li se na područjima u nepovoljnom položaju itd.).

3.1. Modul voćnjaka u Uredbi o IFS-u

Strukturni statistički podaci o voćnjacima obuhvaćeni su modulom voćnjaka u Uredbi o IFS-u, čime se rješavaju problemi navedeni u poglavlju 2., a uzimaju se u obzir trenutačne potrebe Komisije. Modul voćnjaka obuhvaća približno 600 varijabli manje nego što obuhvaća Uredba (EU) br. 1337/2011. Očekuje se da će se time smanjiti trošak prikupljanja podataka i opterećenje ispitanika, čak i kad se uzmu u obzir zahtjevi točnosti na razini NUTS 2.

Prikupljanje podataka o voćnjacima u okviru tog modula provest će se 2023.

⁸ Uredba (EZ) br. 1166/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o istraživanjima o strukturi poljoprivrednih gospodarstava i o istraživanju o metodama poljoprivredne proizvodnje i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 571/88, SL L 321, 1.12.2008., str. 14.

⁹ Uredba (EU) 2018/1091 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o integriranoj statistici na razini poljoprivrednih gospodarstava i stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 1166/2008 i (EU) br. 1337/2011, SL L 200, 7.8.2018., str. 1.

3.2. Modul vinograda u Uredbi o IFS-u

Sadržaj podataka o vinogradima u okviru modula o vinogradima u Uredbi o IFS-u ostat će uglavnom isti kao što je bio u Uredbi (EU) br. 1337/2011. Jedina je razlika u definiciji glavnih sorti vinove loze. Glavne sorte trenutačno su definirane kao sve sorte vinove loze koje pokrivaju najmanje 500 ha površine na nacionalnoj razini. U Uredbi o IFS-u definirane su odozdo prema gore: svaki vinogradar prijavljuje deset najvećih sorti koje uzgaja na poljoprivrednom gospodarstvu, a glavne sorte na nacionalnoj razini odredit će se prema tim sortama.

U skladu s modulom vinograda iz Uredbe o IFS-u države članice mogu odabrati najbolji dostupni izvor podataka za prikupljanje podataka o vinogradima (prikupljanje podataka ili registar vinograda). Međutim, Komisija potiče države članice da se što više koriste podacima iz registra vinograda jer se time smanjuje opterećenje ispitanika i troškovi. Radi poboljšanja kvalitete podataka u registru vinograda Komisija planira objaviti poziv na podnošenje prijedloga za dodjelu bespovratnih sredstava kojima bi se poboljšala interoperabilnost registra vinograda i prikupljanja statističkih podataka (uključujući statistički registar poljoprivrednih gospodarstava).

Prikupljanje podataka o vinogradima u skladu s Uredbom o IFS-u provest će se 2026. Prikupljanje podataka o vinogradima 2020. još će se provesti u skladu s Uredbom (EU) br. 1337/2011 kako bi se za potrebe Uredbe o IFS-u ostavilo dovoljno vremena za usklađivanje statističkog registra poljoprivrednih gospodarstava s registrom vinograda.

4. ZAKLJUČCI

Uredba (EU) br. 1337/2011 ne djeluje kako je bilo planirano pri njezinu donošenju zbog predetaljnog sadržaja podataka i usporedbe tabličnog prikaza podataka. Ti su čimbenici pridonijeli velikom opterećenju ispitanika i visokim troškovima prikupljanja podataka, što je dovelo do stvaranja povjerljivih podataka. Isto tako, tijekom godina promijenile su se potrebe korisnika, a Komisija sada zahtijeva manje detaljne podatke.

Zbog prethodno navedenih razloga i radi provedbe „Strategije za poljoprivrednu statistiku do 2020. i poslije” prikupljanje podataka o voćnjacima i vinogradima obuhvaćeno Uredbom (EU) br. 1337/2011 uključuje se u novu Uredbu o IFS-u. Uredba 1337/2011 stavlja se izvan snage nakon prikupljanja podataka o vinogradima 2020. (dostava podataka 2022.).

Nova pravna osnova za strukturne podatke o voćnjacima i vinogradima u većoj će mjeri uzeti u obzir potrebe korisnika te se očekuje da će smanjiti opterećenje ispitanika. Na temelju podataka o modulima voćnjaka i vinograda iz Uredbe o IFS-u provest će se temeljita analiza poljoprivrednih gospodarstava na kojima se uzgajaju voćke i vinova loza jer će se dostavom mikropodataka proširiti mogućnost povezivanja strukture voćnjaka i vinograda s potpunim

strukturnim podacima o poljoprivrednim gospodarstvima. Time će se potkrijepiti dokazi za donošenje odluka bitnih za sektor.